

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา

รัฐบาลประกาศนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติในระยะ ๒๐ ปีเพื่อพัฒนาประเทศไทยไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำ โดยกำหนดโมเดลการพัฒนาประเทศไทยสู่ประเทศไทย ๔.๐ ด้วยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วย "ปัญญา" สร้างความเข้มแข็งจากภายใน เชื่อมเศรษฐกิจไทยสู่โลกด้วยความสมดุล สร้างคนไทยให้เป็น "มนุษย์ที่สมบูรณ์" โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและผนึกกำลังสานพลังประชารัฐ เน้นการพึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง และรวมกันเป็นกลุ่มอย่างมีพลังซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ ที่มุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาประเทศเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่ยึดพื้นที่เป็นหลักและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของชุมชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชนและภาครัฐร่วมกันพัฒนาประเทศบนหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ประกอบด้วย ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาท้องถิ่น การผลิตและพัฒนาครู การยกระดับคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์ เพื่อการเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นเลิศโดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นจึงได้มีแนวทางในการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นโดยเน้นการบูรณาการร่วมกับชุมชนท้องถิ่นให้มีการพัฒนาร่วมกันโดยเน้นการมีส่วนร่วมของมหาวิทยาลัยกับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภาคการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน ได้มีระบบการบริหารจัดการชุมชนที่ดีขึ้นและยั่งยืน โดยมีการเชื่อมโยงเครือข่ายทุกภาคส่วนในจังหวัด ให้มีแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน และเชื่อมโยงกลไกกับพื้นที่รวมถึงพัฒนากลไกเชิงระบบในพื้นที่สู่การเป็นมหาวิทยาลัยกับสังคม (University Engagement) โดยเน้นการทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีพันธกิจที่สนองต่อปรัชญาของมหาวิทยาลัยในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๗ ที่ระบุให้ "มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เสริมพลังปัญญาของแผ่นดินฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน" ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้กำหนดยุทธศาสตร์การบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วม ทั้งการผลิตบัณฑิต การวิจัยและการบริการวิชาการโดยอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนโดยเชื่อมโยงแนวคิดงาน พันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม (University Engagement)

มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาและยกระดับ และสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

ปี 2558 มหาวิทยาลัยได้ดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคู่ความร่วมมือ คือ ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ องค์กรบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย จังหวัดน่าน และเครือข่ายรวม ๔๒ พื้นที่ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์สู่การจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ออกแบบระบบและกลไกการขับเคลื่อนงานให้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยโดยมีกลไกประสานงานกลาง คือ ศูนย์บูรณาการพันธกิจสัมพันธ์ ทำหน้าที่เชื่อมโยงประสานและจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดการความรู้เพื่อเสริมพลังให้กับนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง การเสริมสมรรถนะด้านต่าง ๆ ให้กับนักวิจัย รวมทั้งการจัดตั้งสนับสนุนเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักวิจัย

ผลจากการดำเนินพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่สามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้และนำใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยในมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่นช่วยให้ได้งานวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของพื้นที่โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจำนวนทั้งสิ้น 4 แผนงานวิจัย มีผลงานวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 105 เรื่อง ครอบคลุม 42 พื้นที่ ได้แก่ แผนงานวิจัยการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อสุขภาวะและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (52 โครงการ) ระบบเกษตรกรรมปลอดภัยเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน (14 โครงการ) การจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม (27 โครงการ) และการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรบริหารส่วนตำบลเจดีย์ชัย (6 โครงการ) และการพัฒนาฐานข้อมูลการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่ฯ (1 โครงการ) เพื่อให้ได้ภาพกลไกเชิงระบบของการเรียนรู้และการพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัย จึงกำหนดให้มีการสังเคราะห์องค์ความรู้และบทเรียนจากการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยและหาข้อสรุปสถานภาพองค์ความรู้ ชุดความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีและข้อเสนอทิศทางการพัฒนาในแต่ละประเด็นที่นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างชัดเจนในพื้นที่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้จากการดำเนินงานพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับภาคีคู่ความร่วมมือ
2. เพื่อหาข้อสรุปสถานภาพองค์ความรู้ ชุดความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีและข้อเสนอทิศทางการพัฒนาในแต่ละประเด็นที่นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างชัดเจนในพื้นที่

ขอบเขตการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

1.1 ผลการถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้จากการดำเนินงานพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์กับภาคีคู่ความร่วมมือ

1.2 องค์ความรู้ ชุดความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยในชุดโครงการภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ รายงานผลการวิจัยในชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์จำนวน 105 โครงการ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา กรกฎาคม – กันยายน 2561